

Наоружање јединица за специјалне намене Војске Србије

ИНВЕСТИЦИЈА У БЕЗБЕДНОСТ

Захваљујући стабилизацији макроекономских чинилаца националне привреде Републике Србије, као и стратешком одлучивању политичких и војних руководилаца, буџетска одвајања за потребе Министарства одбране су се прогресивно увећавала у протеклим годинама, очекујући да у 2022. години први пут премаше милијарду евра и да износе приближно 1,12 милијарди евра. Највише наменских средстава планирано је за набавку наоружања и војне опреме.

Пише Милош ЈЕВТИЋ

Опремање јединица Војске Србије привлачи пажњу регионалних партнера, али и субјеката из света. Једна од чланица која то потврђује је и електронски чланак на енглеском *Serbia is on a shopping spree for weapons*, објављен крајем октобра на порталу *Economist*, који је чак био и спонзорисана објава на друштвеним мрежама. Бројке су такође импозантније, јер је по наведеном порталу у периоду 2015–2021. војни буџет увећан за око 70 одсто.

Јединице за специјалне намене Војске Србије имају дугу и богату традицију, а у оружаним снагама Републике Србије то су Одред војне полиције специјалне намене „Кобре”, најстарија војна противтерористичка формација, 63. падобранска бригада и 72. бригада за специјалне операције. Све три формације непосредно су подређене начелнику Генералштаба Војске Србије. Прогресивно увећавана

наменска средства су и те како омогућила значајније набавке наоружања и специјалистичке опреме за ове елитне јединице, те данас српски специјалци могу да се похвале неким од најпоузданијих, реномираних система који се користе и у најелитнијим јединицама у иностранству.

Посебно значајан моменат у опремању најелитнијих јединица Војске Србије био је тзв. „Пројекат 1500”, када су у употребу уведени нови системи, а контингенти појединих знатно увећани. Опремање јединица за специјалне намене је константан процес и, истина, изискује значајна наменска средства, али је и неопходан, јер врхунско НВО омогућава врхунски обученим припадницима да остваре предност на тактичком нивоу.

Одред војне полиције специјалне намене „Кобре”

Елитизам припадника „Кобри” огледа се и у модерном наоружању којим је јединица опремана у протеклим годинама, а захваљујући доброј комуникацији између њених

припадника и војних и политичких одлучилаца набављена су средства која су тражили и која ће и те како користити. Јединица је прва на тестирање добила контингент одличних белгијских аутоматских пушака FN SCAR L, у калибру 5,56 mm, а потом их прва и увела у службену употребу. Иначе, белгијски системи су и основно примарно наоружање ове јединице у калибру 5,56 mm. Данас одред располаже моделима са скраћеном цеви ознаке CQC, односно моделима са стандардном дужином цеви ознаке STD. Скраћена цев увећава компактност оружја, те га чини одличним избором за тзв. блиску урбану борбу (CQB), када се претпоставља да се дејства могу изводити у скученим просторима. По потреби, припадници се опремају и CQC системима у оквиру тзв. тимова за подршку (енг. *counter assault team*), а на системе се монтирају тактички додаци различитих намена. Нишањење олакшавају одлични *red dot* неувеличавајући нишани „Aimpoint CompM4”, који се могу „упарити” и са увеличавачима „Aimpoint 3xMAG”. Холографски нишани „EOTech XPS2-0”, односно уређаји „Elcan Specter DR 1-4x” такође спадају у врхунске у својој класи/намени, те се врло често могу приметити монтирани на горњим шинама примарног наоружања припадника „Кобри”. Припадници овог одреда монтирају тактичке додатке зависно од афинитета, односно потреба конкретног ангажовања, али се међу елитним „Кобрама” примећује правилност да уз неки од поменутих нишанских система иде и тактичка лампа, као и додаток за хват или потхват оружја, односно пригушивач пуцња. Присаједињавањем контингента припадника „Соколова” из Панчева, наоружање одреда увећано је и за одређен број система „HK G36 Commando”, у калибру 5,56 mm и са скраћеном цеви. Реч је такође о изразито компактном систему, са веома прихватљивом укупном масом, ергоном-

Елитизам припадника „Кобри” огледа се и у модерном наоружању – аутоматска пушка FN SCAR L

ским решењима и балансираношћу маса. Распоред основних команди на оружју је веома логичан, а увежбани стрелац им може приступити врло лако и брзо, понекад и без прилагођавања хвата оружја. Одред располаже и аутоматским пушкама у моћнијем, источном пушчаном калибру – 7,62x39 mm. На задужењу су, наравно, модели „Застава” М70, у варијантама АБ1 и АБ2, које они који их користе по правилу, у већој мери модификују. У употреби је и одређен број источнонемачких варијанти система „калашњикова”, које су прихватљивије масе и са бољом балансираношћу маса у односу на поменуте српске варијанте. Аутоматским пушкама у калибру 7,62 mm предност се, по правилу, даје при обуци, односно дејствима очекиваним у руралном окружењу.

Модерни белгијски „FN Minimi Mk3”, у калибру 5,56 mm

Поуздани, компактни аутомати, односно тзв. оружја за личну заштиту (енг. *personal defense weapon*) такође су чест избор припадника одреда, и у оквиру CQB и у оквиру задатака и послова непосредне физичке заштите одређених лица. Разлог томе је изразита компактност ових система, значајан капацитет оквира (најчешће 30 метака у стандардним оквирима), могућност монтирања тактичких додатака као и на аутоматске пушке, а каткад и аутоматски режим паљбе може помоћи у остваривању предности. Стога више веома респектабилних модела је у употреби при одреду. Најбројнији су аутомати немачког произвођача „Heckler & Koch”, пре свега UMP серија, у калибру 9 mm, а потом и легендарна MP5 серија у моделима А3, са телескопским кундаком, односно упечатљиво компактна К серија. Оружје за личну заштиту је конструкцијски и тактички другачији концепт од аутомата и исправно је говорити о две категорије наоружања. Због својих карактеристика веома су практични за послове непосредне физичке заштите, те их „Кобре” често бирају. Најчешћи

у употреби су хрватски моделиранији „узији”, тј. модели „ERO” и „ERO mini”, оба у калибру 9 mm.

Без обзира на изразито војну формацију, тактичка и борбена употреба полуаутоматског пиштоља мора бити на веома високом нивоу, посебно за специјалце којима се поверавају задаци и послови непосредне физичке заштите одређених лица, јер управо у тим ситуацијама пиштољ није секундарно, него често једино ватрено оружје које носе. Зато су им неопходни поуздани, компактни, ергономски одлични системи, са значајним капацитетом оквира. Највећи део припадника „Кобри” годинама верује аустријским легендама „Glock 17 Gen 4” и „Glock 17 Gen 3”, оба у 9 mm, а у употреби су и модели са навојима за монтирање пригушивача пуцња, као и компактнији модели „Glock 19”, у истом калибру. Револвери се употребљавају искључиво за обуку, а припадници одреда који се баве практичним стрељаштвом и остварују запажене резултате награђени су и контингентом респектабилних система „CZ 75 SP-01 Shadow”, у калибру 9 милиметара.

Када је потребно „гласније представљање” „Кобре” се могу одлучити за италијанске сачма-рице „Benelli Armi SpA”, у моделима „M3 Tactical” и „M4 Tactical”, оба у 12/70 сачми.

Снајперисти се поносе системима у моћном .338 Lapua *Magnum* калибру – Sako TRG 42 – са системом мануелног репетирања (тзв. репетирке), у конфигурацији са доказаним оптичким нишаном „Schmidt & Bender Police Marksman II”. Популарна M93 „црна стрела”, коју потписује „Застава оружје” у разорном 12,7×108 mm калибру, стоји им на располагању за далекометна гађања, посебно за уништавања мета иза заклона или лакооклопљених циљева.

Лаки митраљеви се по правилу употребљавају онда када је потребна значајна ватрена

Специјалци из Панчева имају и изузетне америчке антимаеријалне системе – пушка Barrett M95

моћ у кратком периоду. Модерни белгијски „FN Minimi Mk3”, у калибру 5,56 mm и са телескопским кундаком и те како могу да задовоље претходно поменути потребу и уз високу прецизност паљбе, те им специјалисти одреда често верују и поред старије, робусне, доказане серије „Застава” M84, у калибру 7,62×54 R, коју је српски произвођач конструисао према совјетској платформи.

Наоружање 63. падобранске бригаде

Славној јединици Војске Србије враћен је ранији статус бригаде децембра 2019. године, одлуком председника Републике и врховног команданта Војске Србије, те је од тог момента јединица оперативна као засебна формација, подређена директно начелнику Генералштаба.

Војни падобранци су, издвајањем из састава раније Специјалне бригаде Војске Србије, задржали значајан део опреме и наоружања који су дужили и при ранијем 63. падобранском батаљону. У последњим годинама знатно је зановљена специјалистичка опрема, посебно падобранска, у складу са планом и програмом обуке, као и дефинисаном наменом јединице.

Када је реч о наоружању, падобранци увек предност дају, наравно, поузданим системима изразите компактности, прихватљиве масе и балансираности маса.

Као и припадници „Кобри”, и војни падобранци из Ниша располажу контингентом белгијских FN SCAR L аутоматских пушака, такође у моделима CQC и STD. Када активност подразумева извођење и вертикалног маневра, падобранци углавном бирају што компактније системе, често и аутомате. Припадници бригаде једини располажу системима „Heckler & Koch G36 KV2”, наравно, у калибру 5,56 mm. Немачке и белгијске пушке уједно су и основно наоружање падобранаца у калибру 5,56 mm, а по потреби и према личном избору монтирају се различити так-

Опремање јединица за специјалне намене је константан процес – НК МР 5 АЗ

тички додаци. Пушчану платформу типа „калашњиков” у калибру 7,62 mm српски специјалци, наравно, веома цене, а ову категорију у 63. падобранској бригади чине системи „Застава оружје”, као и „Арсенал AP M-1”.

Немачки „UMP” и „MP5” модели често долазе у обзир, посебно када је значајно максимално уштедети на маси. Када је тишина императив при ангажовању, падобранци често верују и моделима MP5 SD3, са интегрисаним пригушивачем пуцња.

Уз примарно наоружање падобранци носе и полуаутоматски пиштољ. Као и припадници „Кобри”, и српски војни падобранци високо цене аустријске „глок” моделе, дајући предност моделима серије „17” са навојем на угрима цеви на који се монтира пригушивач пуцња. Такође, поверење заслужује и немачки HK USP SD, мало габаритнији и исто у 9 mm, а моделе ЦЗ 99, у калибру 9 mm, падобранци употребљавају, али у мањем обиму.

Одабраним стрелцима за врхунску прецизност поготка служе славне финске „Sako TRG” пушке за прецизно гађање, у моделима „21”, „22” и „42”, у калибрима .308 Winchester, односно .338 Lapua Magnum, тим редоследом.

Подршку 750–1.000 метака у минути обезбеђује белгијски лаки митраљез „FN Minimi Para”, компактнија верзија, са телескопским кундаком, у калибру 5,56, као и увек у моди „Застава” М84.

Наоружање 72. бригаде за специјалне операције

Истом одлуком којом је оформљена 63. падобранска бригада, формирана је и 72. бригада за специјалне операције (72.брСО), а претходна Специјална бригада престала је да постоји под тим именом, односно организацијом. И та јединица је од тог момента директно потчињена начелнику Генералштаба.

Листа наоружања којим се специјалци из Панчева могу похвалити заиста је импозантна. И они и те како верују поменутих белгијским системима, као и моделима „Heckler & Koch G36 Commando”, који су већ годинама у употреби при „Соколовима”, тј. данашњем Батаљону за специјалне операције „Соколови”. Системи који јединицу издвајају од свих у држави су немачки „Heckler & Koch 416 D14.5RS”, такође у 5,56 mm калибру, а уједно су по томе упечатљиво препознатљиви „Грифони”, који су наставили традицију 72. извиђачко-диверзантског батаљона Специјалне бригаде. Они у свом арсеналу имају и мањи број атрактивних аутоматских пушака „Steyr AUG A-1”, исто у калибру 5,56 mm. Част „калашњикова” и калибар 7,62 mm бране

Прегледом наоружања три елитне јединице Војске Србије може се закључити да су специјалци Војске Србије добро наоружани, располажу системима које употребљавају елитне формације држава са знатно јачим националним економијама и знатно већим војним буџетима. То изискује значајна наменска средства, али тај трошак је у случају специјалаца увек оправдан, пре свега зато што су јединице ове врсте управо и намењене за супротстављање најтежим облицима угрожавања безбедности, у свим условима.

модели „Застава оружје” на задужењу и при 63. падобранској бригади.

Аутомати, полуаутоматски пиштољи, односно оружја за подршку у употреби се у највећој мери поклапају са поменутих моделима, којима располажу и припадници 63. падобранске бригаде. Међу лаким митраљезима се, поред „Minimi Para” и „Застава М84”, задужују и модернији, унапређени модели „FN Minimi Mk3”.

Даљински управљана борбена беспосадна земаљска платформа „милош Н”, познатија као „мали милош”, иначе један од новијих пројеката националне наменске индустрије, уведена је у употребу у 72. бригади за специјалне операције. Даљинско управљање овим системом на терену омогућава реализовање веома ризичних радњи, без излагања људи непријатељевој

ватри, а истовремено омогућава сопственим снагама значајнију ватрену моћ, јер је систем опремљен митраљезом калибра 7,62×54 Р, као и револверским бацачем граната 40 mm.

Елитна бригада у Панчеву може се похвалити вероватно најбољим арсеналом пушака за прецизно гађање међу три најелитније јединице Војске Србије. Поред поменутих финских модела, специјалци и даље дају поверење старим, али славним немачким „Heckler & Koch G3” пушкама, у полуаутоматским варијантама, наравно. Међу *bolt action* моделима не сме се изоставити ни одличан систем SIG SG 3000, у .308 Winchester калибру. Специјалци из Панчева имају и изузетне америчке антимајинске системе, полуаутоматски „Barrett M82 A1” и тзв. *bullpup* „Barrett M95”, оба у разорном митраљезском калибру 12,7×99 mm (.50 BMG). Примера ради, за овај калибар намењене су и „црне стреле” за инострано тржиште.

Прегледом наоружања три елитне јединице Војске Србије може се закључити да су специјалци Војске Србије добро наоружани, располажу системима које употребљавају елитне формације држава са много јачим националним економијама и знатно већим војним буџетима. Треба похвалити и чињеницу да су за највећи део оперативног кадра сваке јединице обезбеђени и контингенти поузданих тактичких додатака, посебно *red dot* и холографских нишанских уређаја. Претходно поменуто, заједно са различитом специјалистичком опремом која није описивана у овом тексту, заиста изискује веома значајна наменска средства, али тај трошак је у случају специјалаца увек оправдан, пре свега зато што су јединице ове врсте управо и намењене за супротстављање најтежим облицима угрожавања безбедности, у свим условима. |